

USTAVNI SUD CRNE GORE
U-I br. 26/16
27. jun 2017. godine
Podgorica

Ustavni sud Crne Gore, u sastavu: predsjednik Dragoljub Drašković i sudije – Milorad Gogić, Miodrag Iličković, Desanka Lopičić, Mevlida Muratović i Budimir Šćepanović, na osnovu odredaba člana 149. stav 1. tačka 1. Ustava Crne Gore, člana 49. tačka 2. i člana 60. Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore (»Službeni list Crne Gore«, broj 11/15.), na sjednici od 27. juna 2017. godine, donio je

RJEŠENJE

NE PRIHVATA SE inicijativa za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti odredbe člana 37.a Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima ("Službeni list Crne Gore", br. 33/12. i 58/14.).

Obrazloženje

1. Rijad Šarkinović, iz Podgorice, podnio je inicijativu i dopunu inicijative za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti odredbe člana 37.a Zakona, označenog u izreci, navodeći: da su osporenim odredbom narušeni ustavni principi o zabrani diskriminacije i jednakosti svih pred zakonom iz odredaba čl. 8. i 17. Ustava Crne Gore, jer se propisivanjem da mladi vozač ili vozač početnik ne smije upravljati vozilom na putu brzinom većom od 70 km/h, odnosno na autoputu 100 km/h, niti mopedom brzinom većom od 40 km/h, ta lica dovode u nejednak i diskriminatorski položaj u odnosu na ostale vozače; da je osporena odredba u dijelu koji glasi »mladi vozač i vozač početnik« neprecizna i da nepostojanje kriterijuma za utvrđivanje ovih kategorija vozača, ostavlja mogućnost arbitrarnog odlučivanja.

2. Skupština Crne Gore i Vlada Crne Gore nijesu dostavile odgovor, odnosno mišljenje o navodima sadržanim u inicijativi.

3. Osporenim odredbom Zakona propisano je:

„Član 37.a

Mladi vozač i vozač početnik ne smije upravljati vozilom na putu brzinom većom od 70 km/h, odnosno na autoputu 100 km/h, niti mopedom brzinom većom od 40 km/h.”

4. Ustavni sud, je nakon razmatranja sadržine osporene odredbe člana 37.a Zakona, ocijenio da nema osnova za pokretanje postupka za ocjenu njene ustavnosti.

5. Za odlučivanje u konkretnom predmetu pravno relevantne su odredbe:

Ustava Crne Gore:

»Član 1. stav 2.

Crna Gora je građanska, demokratska, ekološka i država socijalne pravde, zasnovana na vladavini prava.

Član 8. stav 1.

Zabranjena je svaka neposredna ili posredna diskriminacija, po bilo kom osnovu.

Član 16. tačka 5.

Zakonom se, u skladu sa Ustavom, uređuju:

5) druga pitanja od interesa za Crnu Goru.

Član 17. stav 2.

Svi su pred zakonom jednaki, bez obzira na bilo kakvu posebnost ili lično svojstvo.

Član 145.

Zakon mora biti saglasan sa Ustavom i potvrđenim međunarodnim ugovorima, a drugi propis mora biti saglasan sa Ustavom i zakonom.

Član 149. stav 1. tačka 1.

Ustavni sud odlučuje:

1) o saglasnosti zakona sa Ustavom i potvrđenim i objavljenim međunarodnim ugovorima.«

Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (»Službeni list SCG-Međunarodni ugovori«, br. 9/03. i 5/05.):

»Član 14.

Zabrana diskriminacije

Uživanje prava i sloboda predviđenih ovom Konvencijom obezbjeđuje se bez diskriminacije po bilo kom osnovu, kao što su pol, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovijest, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, veza s nekom nacionalnom manjinom, imovno stanje rođenje ili drugi status«.

Protokol broj 12.uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda:

»Član 1.

Opšta zabrana diskriminacije

1. Svako pravo koje zakon predviđa ostvarivaće se bez diskriminacije po bilo kom osnovu kao npr. polu, rasi, boji kože, jeziku, vjeroispovijesti, političkom i drugom uvjerenju, nacionalnom ili društvenom porijeklu, povezanosti s nacionalnom manjinom, imovini, rođenju ili drugom statusu.

2. Javne vlasti neće ni prema kome vršiti diskriminaciju po osnovima kao što su oni pomenuti u stavu 1.«

6. Jedna od najviših ustavnih vrijednosti je princip vladavine prava koji se ostvaruje primjenom načela saglasnosti pravnih propisa (član 1. stav 2. i član 145. Ustava) i podrazumijeva da zakon mora biti saglasan s Ustavom i potvrđenim i objavljenim međunarodnim ugovorima, a drugi propis s Ustavom i zakonom. U pravnom poretku, utemeljenom na vladavini prava, zakoni moraju biti opšti i jednaki za sve a zakonske posljedice izvjesne za one na koje će se zakon primjenjivati. Zakonodavac je dužan da uvaži granice koje pred njega postavlja Ustav, a posebno one kojima se štite određena ustavna dobra i vrijednosti. U konkretnom slučaju to su zabrana diskriminacije načelo jednakosti pred zakonom, bez obzira na bilo kakvu posebnost ili lično svojstvo, iz odredaba člana 8. stav 1., člana 17. stav 2. Ustava, člana 14. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, člana 1. Protokola broj 12. i člana 1. Protokola broj 1. uz Evropsku konvenciju.

6.1. Iz navedenih odredaba Ustava proizilazi da se zakonom, u skladu s Ustavom, uređuje način ostvarivanja ljudskih prava i sloboda, kada je to neophodno za njihovo ostvarivanje i druga pitanja od interesa za Crnu Goru. Ova ustavna ovlaštenja, po ocjeni

Ustavnog suda, podrazumijevaju uređivanje svih materijalno - pravnih pitanja koja su predmet zakona. Polazeći od tog ovlašćenja, zakonodavac je donio Zakon o bezbjednosti saobraćaja na putevima, kojim je uredio pravila saobraćaja na putevima, obaveze učesnika i drugih subjekata u saobraćaju, ograničenje saobraćaja, saobraćajnu signalizaciju, oznake, znaci i naredbe kojih se moraju pridržavati učesnici u saobraćaju, uslovi koje moraju da ispunjavaju vozači za upravljanje vozilima, uslove koje moraju da ispunjavaju vozila, posebne mjere koje se preduzimaju u saobraćaju i druga pravila i mjere kojima se obezbjeđuje bezbjednost saobraćaja na putevima (član 1.). Mladi vozač i vozač početnik ne smije upravljati, niti početi da upravlja motornim vozilom u slučajevima iz člana 182¹. ovog zakona, niti ako u organizmu ima alkohola u bilo kojoj količini (član 182.a Zakona)

6.1.1. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima, koji sadrži osporenu odredbu člana 37.a, donijela Skupština Crne Gore 25. saziva, na četvrtoj sjednici drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2014. godini, 16. decembra 2014. godine, na osnovu odredbe člana 82. tačka 2. Ustava Crne Gore i Amandmana IV stav 1. na Ustav Crne Gore, od 16. decembra 2014. godine. Zakon je objavljen u "Službenom listu Crne Gore", broj 58/14., od 29. decembra 2014. godine, a stupio je na snagu 6. januara 2015. godine. Odredbom člana 5. tog zakona (osporena odredba člana 37.a Zakona) propisano je da: "*mladi vozač i vozač početnik ne smije upravljati vozilom na putu brzinom većom od 70 km/h, odnosno na autoputu 100 km/h, niti mopedom brzinom većom od 40 km/h!*". Odredbom člana 1. stav 4. tog zakona propisano je da se u Zakonu o bezbjednosti saobraćaja na putevima ("Službeni list Crne Gore", broj 33/12.) u članu 7. stav 1. poslije tačke 98. dodaju dvije nove tačke, koje glase: "98.a) mladi vozač je vozač do 24 godine života i "98.b) vozač početnik je vozač koji ima manje od 12 mjeseci vozačkog iskustva".

7. Osporena odredba člana 37.a Zakona, kojom je propisano da „*mladi vozač i vozač početnik ne smije upravljati vozilom na putu brzinom većom od 70 km/h, odnosno na autoputu 100 km/h, niti mopedom brzinom većom od 40 km/h*”, po nalaženju Ustavnog suda, ne može se dovesti u pitanje u odnosu na načelo opšte zabrane diskriminacije, neposredne ili posredne, po bilo kom osnovu i jednakosti pred zakonom, bez obzira na bilo kakvu posebnost ili lično svojstvo iz odredaba člana 8. stav 1. Ustava, člana 17. stav 2. Ustava, člana 14. Evropske konvencije i člana 1. Protokola broj 12. uz Evropsku konvenciju.

¹ "Vozač koji upravlja vozilom u saobraćaju na putu mora da bude psihički i fizički sposoban da upravlja vozilom.

Vozač koji je u tolikoj mjeri umoran ili bolestan ili je u takvom zdravstvenom stanju da je nesposoban za bezbjedno upravljanje vozilom, kao i vozač koji je pod dejstvom opojnih droga, drugih psihoaktivnih supstanci ili je pod dejstvom alkohola ne smije upravljati vozilom u saobraćaju na putu.

Vozač je nesposoban za bezbjedno upravljanje vozilom kad se utvrdi da je u tolikoj mjeri umoran, bolestan ili je u psihofizičkom stanju da nije sposoban da bezbjedno upravlja vozilom.

Pod dejstvom alkohola je vozač, odnosno lice za koje se analizom odgovarajućeg uzorka krvi utvrdi sadržaj alkohola veći od 0,3 g/kg ili ako je prisustvo alkohola u organizmu utvrđeno odgovarajućim sredstvima ili aparatima za mjerenje alkoholisanosti (alkometrom i dr.) veće od 0,3 g/kg.

Pod dejstvom psihoaktivnih supstanci je lice za koje se ispitivanjem pomoću odgovarajućih sredstava i metoda (test za utvrđivanje prisustva psihoaktivnih supstanci) utvrdi prisustvo ovih supstanci u organizmu.

Odredbe ovog člana primenjuju se i na vozače tramvaja, instruktora vožnje, kandidata za vozača tokom praktične obuke i polaganja vozačkog ispita i člana komisije na praktičnom dijelu vozačkog ispita."

7.1. Odredbom člana 8. stav 1. Ustava zabranjena je svaka neposredna ili posredna diskriminacija, po bilo kom osnovu. Zabrana diskriminacije, prema Ustavu ima opšte značenje i nije ograničena samo na uživanje ustavnih prava i sloboda, iako diskriminatorske osnove nijesu *expressis verbis* navedene u Ustavu. Određenje diskriminacije, kao i diskriminatorske osnove u crnogorskom pravu sadržane su u Zakonu o zabrani diskriminacije i obuhvataju sve diskriminatorske osnove navedene u članu 14. Evropske konvencije i članu 1. Protokola broj 12. uz Evropsku konvenciju, kao i druge posebne oblike diskriminacije. U tom smislu, odredbama člana 2. st. 2. i 3. Zakona o zabrani diskriminacije propisano je da je diskriminacija svako neopravdano, pravno ili faktičko, neposredno ili posredno pravljenje razlike ili nejednako postupanje, odnosno propuštanje postupanja prema jednom licu, odnosno grupi lica u odnosu na druga lica, kao i isključivanje, ograničavanje ili davanje prvenstva nekom licu u odnosu na druga lica, koje se, pored ostalog, zasniva na rasi, boji kože, nacionalnoj pripadnosti, društvenom ili etničkom porijeklu, (...), kao i drugim ličnim svojstvima i da neposredna diskriminacija postoji ako se aktom, radnjom ili nečinjenjem lica ili grupa lica, u istoj ili sličnoj situaciji, dovode ili su dovedeni, odnosno mogu biti dovedeni u nejednak položaj u odnosu na drugo lice ili grupu lica po nekom od prethodno navedenih osnova. Iz načela jednakosti, garantovanog odredbom člana 17. stav 2. Ustava, za donosioca propisa, takođe, proizlazi obaveza zabrane proizvoljnog postupanja, odnosno obaveza strogog vezanja načelom srazmjernosti u slučaju različitog tretiranja lica ili grupe lica, po ličnim svojstvima, koja se nalaze u istoj ili sličnoj pravnoj ili činjeničnoj situaciji.

7.1.1. Načelo zabrane diskriminacije (*principle of non-discrimination*) i načelo jednakosti (*principle of equality*) sadržana su i u svim osnovnim međunarodnim i regionalnim instrumentima o ljudskim pravima. Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, u odredbama člana 14., sadrži akcesornu zabranu diskriminacije (koja se odnosi samo na prava zaštićena Evropskom konvencijom), po bilo kom osnovu, kao što su pol, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovijest, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, veza s nekom nacionalnom manjinom, imovno stanje, rođenje ili drugi status. Za razliku od člana 14. Evropske konvencije, koji zabranjuje diskriminaciju u uživanju prava i sloboda priznatih u samoj Konvenciji, član 1. Protokola broj 12. uz Evropsku konvenciju je »samostalna« odredba (»free standing« provision), koja zabranjuje da javna vlast diskriminiše bilo koga »u uživanju svih prava određenih zakonom« po bilo kojoj diskriminatorskoj osnovi. Evropski sud za ljudska prava je u svojim presudama, u skladu sa formulacijom »drugi status«, ustanovio i druge diskriminatorske osnove, koje nijesu konačne. U kategoriju »drugi status«, u suštini, spada sve ono drugo što nije već navedeno u članu 14. Evropske konvencije. Član 14. Konvencije i član 1. Protokola broj 12. uz Konvenciju komplementarni su mehanizmi konvencijske zaštite u području zabrane diskriminacije, koji se međusobno upotpunjuju.

7.1.2. Princip zabrane diskriminacije (nediskriminacija) Ustavom je, takođe, uspostavljen tako da zabranjuje da se bez razloga ono što je isto ili slično nejednako pravno tretira, odnosno da se ono što je bitno različito tretira pravno jednako. Drugim riječima, jednako treba tretirati građane koji se nalaze u istoj pravnoj situaciji, a one koji se nalaze u različitoj pravnoj situaciji, u ime jednakosti, različito. Princip nediskriminacije (jednakost) ne odnosi se samo na jednaki tretman jednakih slučajeva nego i na supstantivnu jednakost-nejednak tretman

nejednakih slučajeva u proporciji sa njihovom nejednakošću. Postupati prema svima jednako znači jednako tretirati (i) nejednake, što je isto toliko štetno kao i nejednako tretirati jednake.

7.2. Prilikom rješavanja ovog ustavnog spora, Ustavni sud je imao u vidu i relevantnu praksu Evropskog suda za ljudska prava, koji je u brojnim slučajevima izrazio stav o značenju načela zabrane diskriminacije iz odredaba člana 14. Evropske konvencije:

7.2.1. U predmetu tzv. *Belgijski jezički slučaj*² Evropski sud je ustanovio test opravdanosti različitog postupanja u oblasti zaštite od diskriminacije, ističući značenje objektivnih legitimnih ciljeva koje država ugovornica nastoji time postići, ali i odnosa srazmjernosti između korišćenih sredstava i cilja kojemu se teži:

“10. (...), Sud (...), smatra da je prekršeno načelo jednakosti postupanja ako razlika nema objektivno i razumno opravdanje. Postojanje takvog [objektivnog i razumnog] opravdanja mora biti procijenjeno u odnosu na cilj i efekte određene mjere uzimajući u obzir načela koja inače preovladavaju u demokratskim društvima. Razlike u postupanju u korišćenju nekog prava navedena u Konvenciji ne moraju samo težiti zakonitom cilju: član 14. (...) se jednako krši kada se jasno utvrdi da ne postoji opravdan odnos proporcionalnosti između korišćenih sredstava i cilja kojemu se teži. (...)“

7.2.2. U predmetu *Abdulaziz, Cabales i Balkandali protiv Ujedinjenoga Kraljevstva* (Presuda od 28. maja 1985., zahtjevi br. 9214/80., 9473/81. i 9474/81.) Evropski sud je ukazao na mjerila koja se primjenjuju prilikom ocjene da li je “razlika u postupanju” opravdana ili ne u smislu člana 14. Konvencije:

“72. U smislu člana 14. razlika u postupanju (*difference of treatment*) će biti diskriminatorska ako “nema nikakvo objektivno i razumno opravdanje”, što znači ako ne postoji “legitiman cilj” ili ako ne postoji “razuman odnos srazmjernosti između upotrijebljenih sredstava i cilja koji se nastoji postići” (...). Države ugovornice uživaju određeni stepen diskrecije u procjeni opravdavaju li i u kojoj mjeri razlike u inače sličnim situacijama različito postupanje u zakonu (...), ali je na Sudu da donese konačnu odluku u tom pogledu.“

7.2.3. U predmetu *Sejdić i Finci protiv Bosne i Hercegovine*³ Evropski sud je istakao da se diskriminacija u pogledu uživanja „prava i sloboda priznatih Konvencijom“, odredbom člana 1. Protokola broj 12. proširuje na „sva prava predviđena zakonom“:

“53. Sud napominje da, dok član 14. Konvencije zabranjuje diskriminaciju u pogledu uživanja „prava i sloboda priznatih Konvencijom“, član 1. Protokola broj 12. proširuje opseg zaštite na „sva prava predviđena zakonom“. On na taj način uvodi generalnu zabranu diskriminacije.

55. Pojam diskriminacije je dosljedno tumačen u jurisprudenciji Suda u odnosu na član 14. Konvencije. Jurisprudencija posebno jasno precizira da „diskriminacija“ označava različito postupanje bez objektivnog i razumnog opravdanja prema licima koja su se našla u sličnom položaju (vidjeti tačke 42.-44. gore i navedene izvore). Autori su koristili isti termin, diskriminacija, u članu 1. Protokola broj 12. bez obzira na razlike u širini opsega između ovih odredbi, značenje ovog pojma u članu 1. Protokola broj 12. trebalo je biti identično tumačenju iz člana 14. (vidjeti *Objasnenje (Explanatory Report)* uz Protokol broj 12., tačka 18). Sud, prema tome, ne vidi razlog da odstupa od utvrđenog tumačenja „diskriminacije“, navedenog gore u tekstu, u primjeni istog pojma prema članu 1. Protokola broj 12. (u vezi sa sudskom

² Presuda od 23. jula 1968. godine, serija A, broj 6).

³ Presuda, od 22. decembra 2009. godine, zahtjevi br. 27996/06. i 34836/06.

praksom UN Komiteta za ljudska prava u pogledu člana 26. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima, odredbe koja je slična, ali ne i identična – članu 1. Protokola broj 12. uz Konvenciju, vidjeti Nowak, *Komentari CCPR*, Izdavači N.P. Engel, 2005, strana 597-634.“

7.3. Iz navedenih stavova Evropskog suda proizilazi da Evropski sud za ljudska prava diskriminaciju označava kao različit tretman istih ili sličnih slučajeva, kada za to nema razumnog i objektivnog opravdanja, odnosno ako ne postoji legitiman cilj kome se teži, ili ne postoji srazmjera (proporcionalnost) između cilja i načina na koji se ovaj legitimni cilj želi postići. Prema praksi Evropskog suda, analiza načela (ne) diskriminacije upućuje na potrebu istraživanja tri uslova da bi se utvrdilo da li je ovo načelo povrijeđeno. Prvi uslov za postojanje diskriminacije jeste postojanje sličnih, odnosno uporedivih činjeničnih situacija i jednakog ili različitog postupanja. Drugi uslov jeste da se razlika u pravnom postupanju vrši na osnovu određene statusne pripadnosti pojedinca, odnosno da pojedinac treba da bude žrtva manje povoljnog tretmana zbog svoje statusne pripadnosti. Treći uslov je ispitivanje da li je različito pravno postupanje u sličnim činjeničnim okolnostima, odnosno jednako postupanje u značajno različitim okolnostima, razumno i opravdano.

7.3.1. U ovom ustavnosudskom postupku Ustavni sud je imao u vidu i stavove Opšteg direktorata za transport i energiju, izražene u Dokumentu Safety Net (2009) Novice Drivers⁴, sačinjenog na osnovu izvještaja “Young drivers: Road to safety” (OECD/ECMT, 2006. – ISBN 92-821-1334-5), koji je sufinansirala Evropska Komisija u kojem je sadržan međunarodni prikaz problema vezanih za mlade vozače u zemljama članicama Organizacije za evropsku sigurnost i saradnju (OESS - OECD):

“Specifične mjere moraju biti preduzete da bi se izborni i eliminisali loše efekte koje nezrelost i neiskustvo može izazvati. Prije svega, mjere koje će podići opšti nivo bezbjednosti saobraćajnog sistema, kao i adekvatno sprovođenje tih mjera (alkohol, brzina i korišćenje sigurnosnog pojasa), sigurni putevi i sigurni automobili će takođe povećati nivo bezbjednosti neiskusnih i mladih vozača. (...) Stoga poželjne su obavezujuće mjere, koje će se strogo sprovesti.

Treba uvidjeti da je, osim brze vožnje, značajna pojava brzine neprilagođene uslovima na putu. U ovom slučaju, vozač nije prekoračio ograničenje brzine, već se sudar dešava zbog brzine neprilagođene uslovima na putu u situaciji koja zahtijeva manju brzinu kretanja vozila. (...) studije za praćenje ponašanja vozača pokazuju da je neodgovarajuća brzina kretanja uobičajena za mlade vozače početnike.”

7.4. Polazeći od navedenih ustavnih i konvencijskih principa i navedene prakse Evropskog suda za ljudska prava, Ustavni sud je ocijenio da osporena odredba člana 37.a Zakona ne sadrži diskriminatorna ograničenja po bilo kojem diskriminatornom osnovu, u odnosu na Ustav Crne Gore, niti u smislu u kojem Evropski sud za ljudska prava tumači diskriminaciju, jer različit tretman mladih vozača i vozača početnika u odnosu na ostale vozače na koje se ta odredba ne primjenjuje ima razumno i objektivno opravdanje. Osporeno ograničenje brzine za mlade vozače i vozače početnike dio je posebnog pravnog režima koji se sastoji u tome da mladi vozač ili vozač početnik ne smije upravljati vozilom na putu brzinom većom od 70 km/h, odnosno na autoputu 100 km/h, niti mopedom brzinom većom od 40 km/h (član 37.a) i da, pored ostalog, ne smije upravljati, niti početi da upravlja motornim vozilom u

⁴ https://ec.europa.eu/transport/road_safety/sites/roadsafety/files/specialist/knowledge/pdf/novice_drivers.pdf (pristupljeno 8. juna 2017. godine)

slučajevima iz člana 182. stav 2. i člana 182.a Zakona (*“vozač koji je u tolikoj mjeri umoran ili bolestan ili je u takvom zdravstvenom stanju da je nesposoban za bezbjedno upravljanje vozilom, kao i vozač koji je pod dejstvom opojnih droga, drugih psihoaktivnih supstanci, niti ako u organizmu ima alkohola u bilo kojoj količini.* Naime, po nalaženju Ustavnog suda, nema ustavno-pravnih smetnji da se, u cilju preovlađujućeg javnog interesa u oblasti bezbjednosti saobraćaja na putevima, koji se prije svega ogleda u zaštiti života i zdravlja ljudi, a zatim i imovine, zakonom uvedu zabrane i ograničenja za mlade vozače i vozače početnike.

7.4.1. Pored toga, Ustavni sud je, imajući u vidu statističke podatke iz obrazloženja Predloga Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima⁵, iz kojih proizilazi da su se u 2013.godini, (od početka primjene Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima) u Crnoj Gori desile *“5.264 saobraćajne nezgode, u kojima je učestvovalo 30% vozača do 24 godine života”* ocijenio da različiti položaj mladih vozača i vozača početnika, u odnosu na vozače na koje se primjenjuju opšti propisi o bezbjednosti saobraćaja nije diskriminatorski, utemeljen je na objektivnom i razumnom opravdanju (*justification test*) i ima legitiman cilj - *„zaštitu mladih vozača i vozača početnika“*, a time i *„zaštitu života svih učesnika u saobraćaju”*. Takođe, zakonodavac je osporenom odredbom člana 37.a Zakona, po nalaženju Ustavnog suda, uspostavio razuman odnos proporcionalnosti između upotrijebljenih sredstava i cilja koji se želi postići i ne predstavlja prekomjerni teret za mlade vozače, tim prije što propisano ograničenje ima privremeni karakter (*do navršene 24 godine života, odnosno do navršenih 12 mjeseci vozačkog iskustva*). Osporeno zakonsko rješenje odnosi se na sva lica (mlade vozače i vozače početnike) iz odredaba člana 7. tač. 98.a i 98.b Zakona, i u normativnom smislu među njima, po ocjeni Ustavnog suda, nema diskriminacije.

8. Po ocjeni Ustavnog suda, osporena odredba člana 37.a Zakona, ne može se dovesti u pitanje ni u odnosu na ustavno načelo jednakosti pred zakonom s aspekta bilo kojeg ličnog svojstva adresata Zakona, jer se primjenjuje na svako lice - *“mladog vozača i vozača početnika”* koje dođe u pravnu situaciju da na njega bude primijenjena i za ta lica je predviđen jedinstven pravni režim. Iz načela jednakosti pred zakonom za zakonodavca, zavisno od predmeta uređenja, proizilaze različite obaveze koje idu od jednostavne zabrane proizvoljnog postupanja do strogog vezanja načelom srazmjernosti. Ustav ne sprječava zakonodavca da prava i obaveze pojedinih istovrsnih ili sličnih grupa uređuje različito, ako se time ispravljaju postojeće nejednakosti između tih grupa ili za to postoje drugi opravdani razlozi.

8.1. Ustavom zajamčena jednakost svih pred zakonom podrazumijeva jednakost prava i obaveza u istovjetnom pravnom položaju, pa se pitanje jednakosti *„mladih vozača i vozača početnika“*, za koja je privremeno propisan poseban pravni režim, ne može dovesti u međusobni odnos sa *vozačima na koje se primjenjuju opšti propisi o bezbjednosti saobraćaja na putevima,*

⁵“ Analizirajući saobraćajne nezgode koje su se desile u 2013.godini, dakle od početka primjene ovog zakona u Crnoj Gori desilo se 5.264 saobraćajne nezgode, a od toga 30% učestvovali su vozači do 24 godine života. Takođe analizom izdatih prekršajnih naloga i zahtjeva za pokretanjem prekršajnog postupka iz bezbjednosti saobraćajana putevima, utvrđeno je da su vozači do 24 godine života skloni vršenju najtežih prekršaja kao što su prekoračenje dozvoljene brzine, nedozvoljeno preticanje i vožnja pod uticajem alkohola. Sve ovo je navelo predlagača da za ovu kategoriju vozača predloži dodatna ograničenja.“

jer se ta lica nalaze u različitom pravnom položaju pred Zakonom i za njih je predviđen različit pravni režim. Pitanje jednakosti pred zakonom, s ustavnopravnog aspekta, po ocjeni Ustavnog suda, moglo bi biti relevantno samo u slučaju kada bi zakonodavac bez ustavnopravno prihvatljivih razloga propisao razlike unutar jedne iste grupe lica, što u konkretnom predmetu nije slučaj. Ustavni sud je, stoga, ocijenio da osporenom odredbom člana 37.a Zakona nijesu povrijeđeni ustavni principi o opštoj zabrani diskriminacije, neposredne ili posredne, po bilo kom osnovu i jednakosti pred zakonom, bez obzira na bilo kakvu posebnost ili lično svojstvo, iz odredaba člana 8. stav 1., člana 17. stav 2. Ustava, člana 14. Evropske konvencije i člana 1. Protokola broj 12. uz Evropsku konvenciju.

9. Navod podnosioca inicijative da je osporena odredba člana 37.a Zakona neprecizna jer nije propisano značenje izraza: *“mladi vozač i vozač početnik”* i da ostavlja mogućnost za arbitrarno odlučivanje, Ustavni sud je ocijenio neosnovanim, jer je odredbama člana 7. Zakona propisano da izraz: *“mladi vozač”* ima značenje: - vozač do 24 godine života (tačka 98.a) a izraz: *“vozač početnik”* značenje - vozač koji ima manje od 12 mjeseci vozačkog iskustva (tačka 98.b).

10. Na osnovu iznijetih razloga, riješeno je kao u izreci.

PREDSJEDNIK,
dr Dragoljub Drašković, s.r.